

DECIZIE

16 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, Tatiana Vieru
judecători Svetlana Filincova, Nicolae Craiu, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Vadim Manughevici,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Anatolie Culicov împotriva lui Vadim Manughevici cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei suplimentare a Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017 prin care s-a încasat de la Vadim Manughevici în beneficiul lui Anatolie Culicov cheltuielile de judecată,

c o n s t a t ă :

La 10 septembrie 2014, Anatolie Culicov s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Manughevici cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Anatolie Culicov a indicat, că la 24 august 2012 i-a împrumutat lui Vadim Manughevici suma de 160 000 Euro, pe un termen de 40 zile, în acest sens întocmind o recipisă.

Afirmă că pârâtul s-a obligat să ramburseze suma împrumutată până la 04 octombrie 2012.

Notează reclamantul, că dat fiind faptul, că pârâtul Vadim Manughevici nu și-a executat obligația de restituire a sumei indicate în termenul stabilit, la 13 august 2014, în adresa pârâtului a fost expediată o somație, prin care s-a solicitat respectuos de-a fi restituită suma împrumutată până la 18 august 2014, însă careva acțiuni de executare a obligației nu au fost întreprinse de către pârât.

La 23 iunie 2015, reclamantul a depus cerere de majorare a cuantumului acțiunii solicitând încasarea din contul lui Vadim Manughevici în beneficiul lui Anatolie Culicov dobânda de întârziere pentru neexecutarea obligației de restituire a împrumutului conform recipisei din 24 august 2012, în sumă de 43 140,83 Euro și a cheltuielilor de judecată în mărime de 25 000 lei pentru taxa de stat și 5000 lei pentru asistența juridică din motiv, că reclamatul nu a executat în termen obligația pecuniară.

Prin hotărârea Judecătorei Grigoriopol din 24 iunie 2015 s-a admis acțiunea.

S-a dispus încasarea datoriei în sumă de 160 000 Euro, dobânda de întârziere în sumă de 43 140, 83 Euro, cheltuielile de judecată ce rezultă din plata taxei de stat în sumă de 25 000 lei, precum și cheltuielile de judecată ce rezultă din prestarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță s-a bazat pe cercetarea completă, a tuturor probelor prezente și a constatat că, cerințele invocate în acțiune se încadrează în prevederile legii.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 iulie 2015, Vadim Manughevici a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea apelului a indicat că, prima instanță la adoptarea hotărârii nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, cât și au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016 s-a respins cererea de apel depusă de Vadim Manughevici și s-a menținut hotărârea Judecătorei Grigoriopol din 24 iunie 2015.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel a indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărâre legală și întemeiată.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel la 01 aprilie 2016 Vadim Manughevici a înaintat cerere de recurs, iar la 16 mai 2016 a prezentat recurs suplimentar prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii Judecătorei Grigoriopol din 24 iunie 2015 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016, recursul declarat de Vadim Manughevici a fost recunoscut inadmisibil.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de recurs, la 15 iunie 2016, Vadim Manughevici a depus cerere de revizuire prin care a solicitat admiterea cererii de revizuire, casarea integrală a încheierii Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Anatolie Culicov să fie respinsă.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că, hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate, lipsite de suport juridic și nu au fost elucidate toate circumstanțele cauzei.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02 noiembrie 2016 s-a dispus respingerea ca fiind inadmisibilă a cererii de revizuire depusă de Vadim Manughevici.

În motivarea soluției sale, instanța de revizuire a conchis că cererea de revizuire depusă de Vadim Manughevici nu întrunește condițiile expres stabilite de lege.

La 03 noiembrie 2016, Vadim Manughevici a prezentat cerere de revizuire a încheierii instanței de recurs din 08 iunie 2016.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016 s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire înaintată de Vadim Manughevici.

Anterior, la 27 aprilie 2016, avocatul Natalia Rusu, în interesele lui Anatolie Culicov a depus cerere privind emiterea unei decizii suplimentare de încasare a cheltuielilor de asistență juridică și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017 s-a dispus încasarea de la Vadim Manughevici în beneficiul lui Anatolie Culicov a cheltuielilor de judecată compuse din cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și cheltuielile de executare în sumă de 7 200 lei.

La 07 aprilie 2017, Vadim Manughevici a declarat recurs împotriva deciziei suplimentare a instanței de apel, solicitând casarea acesteia ca neîntemeiate.

În motivarea recursului a invocat că consideră neîntemeiată decizia suplimentară a instanței de apel, deoarece a fost emisă cu încălcări.

Susține că în cadrul ședinței de judecată din 23 martie 2017, a prezentat instanței copia recipisei scrise și semnate de Anatolie Culicov din 20 ianuarie 2017, prin care se confirmă că a primit de la Vadim Manughevici suma de 25 000 lei, în contul stingerii cheltuielilor legate de acordarea asistenței juridice și a cheltuielilor legate de procedura de executare.

A mai invocat că, instanța de apel nu a reținut spre examinare faptul că procedura de executare a fost intentată la 21 aprilie 2016 și încetată la 20 ianuarie 2017, datoria fiind stinsă integral, iar Anatolie Culicov, în cazul în care mai avea careva pretenții ce țin de cheltuielile de executare, urma să conteste încheierea executorului judecătoresc de încetare a procedurii de executare.

La 05 aprilie 2017, Vadim Manughevici a primit contra semnătură copia deciziei suplimentare a instanței de apel (f.d. 127, Vol. II), tot la 05 aprilie 2017 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei suplimentare, conform scrisorii de însoțire (f.d. 126, Vol. II), motiv din care instanța de recurs consideră că recursul declarat la 07 aprilie 2017 de Vadim Manughevici este declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 11 mai 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Anatolie Culicov cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea recursului, Anatolie Culicov nu a depus referință, în care să-și exprime poziția vis-a-vis de recursul înaintat.

Prin încheierea completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 21 iunie 2017, recursul declarat de Vadim Manughevici s-a considerat admisibil și s-a fixat spre examinare pentru 16 august 2017.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul cu casarea integrală a deciziei suplimentare a instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Actele cauzei atestă că, la 10 septembrie 2014, Anatolie Culicov s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Manughevici cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Iar, la 23 iunie 2015, reclamantul a depus cerere de majorare a cuantumului acțiunii, solicitând încasarea din contul lui Vadim Manughevici în beneficiul lui Anatolie Culicov dobânda de întârziere pentru neexecutarea obligației de restituire a împrumutului conform recipisei din 24 august 2012, în sumă de 43 140,83 Euro și a cheltuielilor de judecată în mărime de 25 000 lei pentru taxa de stat și 5000 lei pentru asistența juridică din motiv, că reclamatul nu a executat în termen obligația pecuniară.

Prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 24 iunie 2015 s-a admis acțiunea.

S-a dispus încasarea datoriei în sumă de 160 000 Euro, dobânda de întârziere în sumă de 43 140, 83 Euro, cheltuielile de judecată ce rezultă din plata taxei de stat în sumă de 25 000 lei, precum și cheltuielile de judecată ce rezultă din prestarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei.

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016 s-a respins cererea de apel depusă de Vadim Manughevici și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Grigoriopol din 24 iunie 2015.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016, recursul declarat de Vadim Manughevici a fost recunoscut inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02 noiembrie 2016 s-a dispus respingerea ca fiind inadmisibilă a cererii de revizuire depusă de Vadim Manughevici.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2016 s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire înaintată de Vadim Manughevici.

Colegiul reține că, la 27 aprilie 2016, avocatul Natalia Rusu, în interesele lui Anatolie Culicov a depus cerere privind emiterea unei decizii suplimentare de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și a cheltuielilor de executare în sumă de 7 200 lei.

Fiind investită cu examinarea cererii supra indicate, instanța de apel prin decizia suplimentară din 23 martie 2017 a dispus încasarea de la Vadim Manughevici în beneficiul lui Anatolie Culicov a cheltuielilor de judecată compuse din cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și cheltuielile de executare în sumă de 7 200 lei.

Întru argumentarea soluției, instanța de apel a reținut că, din motiv că cererea de apel a lui Vadim Manughevici a fost respinsă prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, urmează a încasa din contul lui Vadim Manughevici a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și cheltuielile de executare în sumă de 7 200 lei.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, decizia suplimentară a instanței de apel nu poate fi menținută, deoarece concluziile expuse în acestea contravin circumstanțelor pricinii, iar litigiul a fost soluționat cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 250, alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă nu a rezolvat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Astfel, Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel prin care a indicat că, în conformitate cu prevederile art. 94, alin. (1) Cod de procedură civilă urmează să încaseze cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, precum și cheltuielile de executare în sumă de 7 200 lei.

Or, în conformitate cu art. 94, alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

În conformitate cu art. 90 Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a pricinii fac parte: a) sumele plătite martorilor, interpreților, experților și specialiștilor; b) cheltuielile de efectuare a cercetărilor la fața locului; c) cheltuielile de înștiințare și chemare a părților în judecată; d) cheltuielile de transport și de cazare suportate de părți și de alți participanți la proces în legătură cu prezentarea lor în instanță; e) cheltuielile suportate de cetățenii străini și de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel; f) cheltuielile de căutare a pârâtului; g) cheltuielile de efectuare a expertizei; h) cheltuielile de executare a actelor judiciare; i) cheltuielile de asistență juridică; j) cheltuielile de declarare a insolvenței; k) compensațiile pentru timpul de muncă pierdut; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.

Cu referire la cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 lei, Colegiul consideră necesar a menționa că instanța de apel eronat a dispus încasarea acestei sume, deoarece partea reclamantă nu a prezentat probe ce să ateste suportarea cheltuielilor de asistență juridică în acest sens.

În conformitate cu art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În consecință, instanța de apel a dispus încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei, ca fiind o sumă reală, necesară și rezonabilă, reținând ca probă în acest sens bonul de plată seria EE nr. 745745 pe suma de 5 000 lei (f.d. 127, Vol. I).

La acest capitol, Colegiul remarcă că instanța de apel eronat a reținut ca dovadă a achitării serviciilor de asistență juridică bonul de plată seria EE nr. 745745.

Colegiul notează că în condițiile legii cât și a jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată la soluționarea cererilor de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică, urmează să ia în considerare că partea care pretinde compensarea acestora, necesită să prezinte dovada achitării onorariilor avocaților, adică copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată și listă detaliată a actelor/ acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Mai mult, CEDO în practica sa constantă, remarcă că cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe

facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/ acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră nefondat argumentul avocatului Natalia Rusu precum că ar fi fost o omisiune a instanței de apel, de a se expune asupra cheltuielilor de judecată, în condițiile când prima instanță a dispus încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 lei, conform bonului de plată seria XL nr. 210853.

Astfel, instanța de recurs constată că, Avocatul Natalia Russu nu a demonstrat instanței necesitatea cheltuielilor de asistență juridică, faptul că sunt reale și rezonabile ca mărime, mai mult ca atât, nu a prezentat listă detaliată a actelor/ acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

Raportând circumstanțele cauzei la normele de drept aplicabile speței date, instanța de recurs conchide că cererea avocatului Natalia Russu privind emiterea unei decizii suplimentare de încasare a cheltuielilor de asistență juridică urmează a fi respinsă.

Totodată, Colegiul consideră necesar a menționa, în partea solicitării de încasare a cheltuielilor de executare că, instanța de apel eronat a dispus încasarea acestei sume, în cazul în care potrivit art. 36, alin. (5) Cod de executare, partea interesată poate pretinde restituirea cheltuielilor de executare avansate prin înaintarea unei cereri executorului judecătoresc și prezentarea dovezilor de achitare a cheltuielilor. Sumele ce urmează a fi încasate în calitate de cheltuieli de executare se încasează în baza unei încheieri emise de executorul judecătoresc, fără citarea părților. Încheierea este un document executoriu. În cazul în care cheltuielile nu au fost avansate, executorul judecătoresc emite o încheiere de încasare a acestora în temeiul borderoului de calcul al cheltuielilor de executare.

Tot, materialele cauzei atestă că, prin încheierea executorului judecătoresc din 20 ianuarie 2017, procedura de executare a fost încetată, în temeiul art. 83, alin. (1), lit. a) Cod de executare, obligația fiind stinsă, încheiere care nu a fost contestată de către creditor.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că după încetarea procedurii de executare, creditorul nu mai este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de executare, cheltuieli care pot fi încasate doar în cadrul procedurii de executare, prin încheierea executorului judecătoresc.

Reieșind din cele supra indicate, Colegiul consideră că, instanța de apel eronat a apreciat materialul probator și a interpretat eronat normele de drept material, iar ca rezultat greșit a emis decizia suplimentară, prin care a dispus încasarea cheltuielilor de asistență juridică și a cheltuielilor de executare.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vadim Manughevici urmează a fi admis cu casarea deciziei suplimentare a instanței de apel și respingerea ca neîntemeiată a cererii avocatului Natalia Russu, în interesele lui Anatolie Culicov privind

emiterea unei decizii suplimentare de încasare a cheltuielilor de asistență juridică și a cheltuielilor de executare.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Vadim Manughevici.

Se casează integral decizia suplimentară a Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Anatolie Culicov împotriva lui Vadim Manughevici cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea avocatului Natalia Russu, în interesele lui Anatolie Culicov privind emiterea unei decizii suplimentare de încasare a cheltuielilor de asistență juridică și cheltuielilor de executare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Tatiana Vieru

judecători

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Galina Stratulat